

การพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

POTENTIAL DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ACADEMICS ON ORGANIC
AGRICULTURAL EXTENSION UNDER THE SUPERVISION OF LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN CHIANG MAI
AND LAMPHON PROVINCES

ปรารธนา ยศสุข¹ และพงศกร กาวิชัย²
Pradtana Yossuk¹ and Pongsakorn Kawichai²

^{1,2}วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
^{1,2}School of Administrative Studies, Maejo University
E-mail: foon27@hotmail.com

Received:	June 5, 2021
Revised:	December 20, 2021
Accepted:	December 21, 2021

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และ 3) แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเอกสาร แบบสอบถาม การประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 88 คน คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 70 คน และ ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 18 คน ซึ่งการตรวจสอบแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบสามเส้า ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาพรวมนักวิชาการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับที่ดี (คิดเป็นร้อยละ 78.57) และความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อยู่ใน ระดับมาก (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.91) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตร ได้แก่ (1) ด้านปัญหาและความพร้อมของพื้นที่ (2) ด้านโอกาสการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และ (3) ด้านการขาดศักยภาพของนักวิชาการเกษตร และ 3) แนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตร ได้แก่ (1) การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนวัตกรรม/องค์ความรู้ใหม่ที่น่าสนใจได้จริงในพื้นที่ (2) การพัฒนาความรู้เกษตรอินทรีย์ตามบริบทความสนใจ (3) การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายนักวิชาการเกษตร (4) แผนการพัฒนาหรือระเบียบทางราชการที่ชัดเจน (5) พัฒนากองการส่งเสริมเกษตรท้องถิ่น (6) การเพิ่มอัตรากำลังนักวิชาการเกษตร (7) การมีนโยบายการพัฒนาศักยภาพ

บุคลากร (8) การปรับโครงสร้างการย้ายตำแหน่งนักวิชาการเกษตร (9) การบูรณาการงานด้านเกษตรอินทรีย์ และ (10) การผลักดันเชิงนโยบายด้านเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

คำสำคัญ

การพัฒนาศักยภาพ เกษตรอินทรีย์ นักวิชาการเกษตร องค์กรปกครองท้องถิ่น

ABSTRACT

This study was conducted to investigate: 1) knowledge, understanding and needs for potential development of agricultural academics on organic agricultural extension; 2) factors effecting potential development of the agricultural academics; and 3) appropriate guidelines for developing potential of the agricultural academics. Data was collected through questionnaire (70 respondents), in-depth interview (18 informants) and focus group discussion conducted with agricultural academics on organic agricultural extension under the supervision of local administrative organizations in Chiang Mai and Lamphun provinces. The questionnaire was checked by using triangular inspection and scholars. Obtained data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis.

Results of the study revealed that, as a whole, 1) the agricultural academics had a high level of knowledge and understanding about organic agriculture (78. 57%). They also needed for potential development on organic agricultural extension at a high level ($\bar{X}$ =3.91). 2) Factors effecting potential development of the agricultural academic were: (1) problems and readiness of the area; (2) opportunity in the development of organic agriculture; (3) lack of potential of the agricultural academics. 3) The following were guidelines for potential development of the agricultural academics: (1) workshop on innovation /new body of knowledge which could be truly adopted; (2) development of organic agriculture knowledge based on interest; (3) establishment of agricultural academic networks; (4) clear development plan/government regulations; (5) development of local agricultural extension division; (6) increasing the number of agricultural academics; (7) having a policy on potential development of Personnel; (8) restructuring of agricultural academic relocation; (9) integration of organic agriculture; and (10) true policy advocacy on organic agriculture.

Keywords

Potential Development, Organic Agriculture, Agricultural Academics, Local Administrative Organizations

ความสำคัญของปัญหา

การกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรจากรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการระบุในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่รัฐกับ อปท. และระหว่าง อปท. ด้วยกันเอง โดยมีการระบุภารกิจที่ส่วนราชการต้องถ่ายโอนให้แก่ อปท. ถือปฏิบัติให้เป็นไปตาม พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. มีผลผูกพันให้ส่วนราชการ 50 กรม (เดิม) ต้องถ่ายโอน 245 ภารกิจ ให้ อปท. ซึ่งในส่วนของรัฐ อันมีกรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจที่ต้องถ่ายโอนให้ อปท. ใน 3 ด้าน จำนวน 11 ภารกิจ ซึ่งภารกิจที่ถ่ายโอนภารกิจในช่วงแรกมีลักษณะ “เลือกทำโดยอิสระ” ที่อปท. เลือกที่จะทำก็ได้หรือไม่ทำก็ได้ (Office of the Decentralization to the Local Government Organization Committee, 2004) จึงทำให้ อปท. บางแห่งที่ให้ความสำคัญด้านการเกษตรยังคงไม่มีนักวิชาการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง หากพิจารณาเฉพาะการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอินทรีย์ตามภารกิจของ อปท. ยิ่งมีน้อย แม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญและมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องก็ตาม การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรของรัฐบาลกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาการเกษตรทั้งของรัฐระดับส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ไม่มีความสอดคล้องในขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ การดำเนินงานพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ถูกเน้นไปที่การดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐส่วนกลางมากกว่านักวิชาการเกษตรของ อปท. (Yossuk & Kawichai, 2017) ทำให้ นโยบายเกษตรอินทรีย์ไม่สามารถเชื่อมโยงกับ อปท. ได้โดยตรง ทำให้การส่งเสริมด้านเกษตรอินทรีย์ไม่เป็นที่สนใจและรับรู้ของหน่วยงาน อปท. ทั้งนี้อาจมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกัน เช่น การไม่มีตำแหน่งนักวิชาการเกษตร การไม่ให้ความสนใจด้านเกษตรอินทรีย์ของนโยบายผู้บริหารท้องถิ่น หรือ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่ไม่เอื้อต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

แม้ว่าการขับเคลื่อนการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของภาคเหนือตอนบนโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ถือได้ว่ามีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ทั้งเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและมีพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ต่อเนื่อง รวมทั้งมีหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนในการสนับสนุนที่ชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นในพื้นที่ยังมีตาบลดต้นแบบของการขับเคลื่อนที่การผลิตอินทรีย์ที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง หากเมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงของการขับเคลื่อนภารกิจของ อปท. กลับพบว่า ยังไม่ค่อยมีหน่วยงาน อปท. หรือเจ้าหน้าที่ใน อปท. เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เท่าที่ควร ซึ่งหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ทั้งการส่งเสริมการผลิต การตลาด มาตรฐานและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์เป็นหน่วยงานอื่น เช่น มหาวิทยาลัย องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) หรือกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ เป็นต้น มีเพียง อปท. บางส่วน (จำนวนน้อยกว่า 10 แห่ง) ในพื้นที่ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ทั้งที่มี อปท. รวมกันทั้งหมด จำนวน 268 แห่ง (จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 210 แห่ง และลำพูน จำนวน 58 แห่ง) แต่มีตำแหน่งนักวิชาการเกษตร ทั้งหมด 83 คน (จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 64 คน และลำพูน จำนวน 19 คน) (Director of Chiang Mai Provincial Office for Local Administration, 2016) ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดแคลนนักวิชาการเกษตร หรือการให้ความสำคัญของผู้บริหาร อปท. ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอินทรีย์ และที่สำคัญการขาดการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรอินทรีย์ของนักวิชาการเกษตร (National Organic Agriculture

Development Board, 2017) จึงทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการสนับสนุนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนไม่มีการขยายตัวเท่าที่ควร เพราะการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ของหน่วยงานท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นและต่อเนื่อง (Pongta, 2009)

ดังนั้น อปท. จำเป็นต้องสร้างบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ที่มีองค์ความรู้ ทักษะและศักยภาพในด้านเกษตรอินทรีย์อย่างรอบด้าน รวมถึงการเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรและ อปท. ในพื้นที่ให้สามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมสนับสนุนด้านเกษตรอินทรีย์เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการผลักดันเข้าสู่นโยบายระดับท้องถิ่นและชี้ประเด็นด้านการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และประชาชนในชุมชนเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ทั้งการผลิต การตลาด และการบริโภคในพื้นที่อย่างครอบคลุม จากการพิจารณาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรทั้งความรู้ความเข้าใจและความต้องการของนักวิชาการเกษตรต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ที่สามารถนำมาสู่การวางแผนทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการดำเนินงานของการวางแผนนโยบายการพัฒนาเกษตรอินทรีย์เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ให้เกิดการขยายตัวอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง
3. แนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน
3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่สามารถแบ่งการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ บทความเผยแพร่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้าปีท้องถิ่น แผนพัฒนาสี่ปีท้องถิ่น และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การตอบแบบสอบถาม เป็นการเลือกกลุ่มประชากรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนที่เป็นข้าราชการตำแหน่งนักวิชาการเกษตร จำนวน 70 คน (โดยประชากรมีทั้งหมด 83 คน แต่ไม่สะดวกตอบเนื่องจากความจำเป็นส่วนตัว จำนวน 13 คน) 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อย เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงในการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยโดยประกอบไปด้วย (1) ตัวแทนข้าราชการตำแหน่งนักวิชาการเกษตร จำนวน 8 คน (2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 2 คน (3) ตัวแทนผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดนโยบายของท้องถิ่น (โดยมีประสบการณ์บริหารงานและกำหนดนโยบายท้องถิ่นประมาณ 4 ปี ขึ้นไป) จำนวน 4 คน และ (4) ผู้แทนนักวิชาการในมหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 88 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 วิธีการ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาร่วมกับการพรรณนาความ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลด้วยวิธีการแบบสามเส้าทั้งด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย และด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Chantavanich, 2013)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถแบ่งตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกเป็น 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ 1.1 ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์ และ 1.2 ความต้องการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์ – เป็นการวัดความรู้และความเข้าใจของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก คือ 1) ด้านเทคนิคการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 2) ด้านการตลาด มาตรฐาน และการจัดการเกษตรอินทรีย์ และ 3) ด้านนโยบายเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์

ประเด็น	ตอบถูก (คน)	ร้อยละ	ตอบผิด (คน)	ร้อยละ
1. ด้านเทคนิคการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์	64	92.86	6	8.57
2. ด้านการตลาด มาตรฐาน และการจัดการ ด้านเกษตรอินทรีย์	59	84.29	11	15.71
3. ด้านนโยบายเกษตรอินทรีย์	41	58.57	29	41.43
ภาพรวมทั้งหมด	55	78.57	15	21.43
จำนวนคนทั้งหมด (ร้อยละ)	70 คน (100.00)			

จากตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อเกษตรอินทรีย์ในระดับที่ดี โดยตอบข้อคำถามข้อที่ถูกต้องจำนวน 55 คน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 78.86 และตอบข้อคำถามที่ผิด จำนวน 15 คน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 21.43 ทั้งนี้สามารถแบ่งความรู้ความเข้าใจด้านเกษตรอินทรีย์ออกเป็น 3 ด้านหลัก โดยนักวิชาการเกษตรท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคนิคการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.86 รองลงมา ด้านการตลาด มาตรฐาน และการจัดการด้านเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 84.29 และด้านนโยบายเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 58.57 ตามลำดับ

1.2 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ – เป็นการสำรวจความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของนักวิชาการเกษตรท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 ด้านหลัก คือ 1) ด้านทักษะอบรมและวิชาการ 2) ด้านการวางแผนงานและโครงการ 3) ด้านการประสานงานและเชื่อมเครือข่าย 4) ด้านการบริการและติดตามประเมินผล 5) ด้านปฏิบัติการและดำเนินงาน และ 6) ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์

รายการ	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
1. ด้านทักษะอบรม และวิชาการ	20 (28.57)	33 (47.14)	13 (18.57)	2 (2.86)	2 (2.86)	3.96 (มาก)
2. ด้านการวางแผน งานและโครงการ	21 (30.00)	31 (44.29)	15 (21.43)	2 (2.86)	1 (1.43)	3.99 (มาก)
3. ด้านการ ประสานงานและเชื่อม เครือข่าย	17 (24.29)	31 (44.29)	18 (25.71)	2 (2.86)	2 (2.86)	3.84 (มาก)
4. ด้านการบริการและ ติดตามประเมินผล	22 (31.43)	25 (35.71)	18 (25.71)	3 (4.29)	2 (2.86)	3.89 (มาก)
5. ด้านปฏิบัติการและ ดำเนินงาน	20 (28.57)	30 (42.86)	16 (22.86)	2 (2.86)	2 (2.86)	3.91 (มาก)
6. ด้านอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง	22 (31.43)	25 (35.71)	18 (25.71)	3 (4.29)	2 (2.86)	3.89 (มาก)
จำนวนทั้งหมด (ร้อยละ)	100 คน (100.00)					
ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)	3.91 (มาก)					

จากตารางที่ 2 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์พบว่า ภาพรวมส่วนใหญ่ นักวิชาการเกษตรมีความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับ “มาก” คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 หากแบ่งความต้องการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรเป็นรายด้านที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการวางแผนงานและโครงการ อยู่ในระดับ “มาก” คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมา ด้านทักษะอบรมและวิชาการ อยู่ในระดับ “มาก” คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และด้านปฏิบัติการและดำเนินงาน อยู่ในระดับ “มาก” คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ 2.1 ด้านปัญหาและความพร้อมของการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ 2.2 ด้านโอกาสการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และ 2.3 ด้านการขาดศักยภาพของนักวิชาการเกษตร รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านปัญหาและความพร้อมของการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ – ปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของนักวิชาการเกษตรในพื้นที่ประกอบด้วย 1) เกษตรกรไม่สามารถรวมกลุ่มได้ 2) เกษตรกรขาดความรู้เกษตรอินทรีย์ 3) นักวิชาการเกษตรขาดข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ 4) การขาดงบประมาณที่เพียงพอ 5) นักวิชาการเกษตรมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการทำงาน 6) ผู้บริหารท้องถิ่นให้การสนับสนุนด้านนโยบายเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างน้อย 7) การใช้สารเคมีในพื้นที่สูง 8) ขาดแหล่งตลาดเกษตรอินทรีย์ 9) ผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อย 10) เกษตรกร

ไม่กล้าปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์ 11) การไม่ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และ
12) ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิชาการเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่

“...บางเทศบาล หรือ อบต. มีตำแหน่งผู้ช่วยนักวิชาการเกษตร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของเทศบาล หรือ อบต. นั่นๆ การมีข้อจำกัดจำนวน นักวิชาการน้อยหรืออาจจะมีเพียงคนเดียวในเทศบาล หรือ อบต. ส่งผลต่องาน พัฒนาด้านการพัฒนาเกษตรและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่รับผิดชอบมีความล่าช้า ต่อการทำงาน...” (Agricultural academics in Chiangmai Province, 2018)

“...เกษตรกรมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ มีความแตกต่างกัน เกษตรกรบางคนมีความรู้การทำเกษตรอินทรีย์มากแต่บางคนมีความรู้เกษตรอินทรีย์น้อยถึงน้อยมาก...” (Agricultural academics in Chiangmai and Lumphoon Province, 2018)

2.2 ด้านโอกาสการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ – เป็นปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อ ต่อความรับผิดชอบ/หน้าที่ของนักวิชาการเกษตรที่สามารถแสดงศักยภาพหรือ ขับเคลื่อนงานด้านเกษตรอินทรีย์นำมาสู่โอกาสในการพัฒนาตนเองในพื้นที่ โดยสามารถ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับมาก คือ ท้องถิ่นมีโอกาสหรือความเป็นไปได้ใน การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ค่อนข้างดี และสามารถดำเนินงานกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับด้านเกษตรอินทรีย์ได้ทันทีในพื้นที่ โดยมีปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนและ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ที่หลากหลายในพื้นที่ 2) ระดับปานกลาง คือ ท้องถิ่นมีโอกาส หรือความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยมีปัญหา อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แต่สามารถดำเนินงานได้อย่างช้า ๆ อาจจะไม่มีความต่อเนื่อง 3) ระดับน้อย คือ ท้องถิ่นมีโอกาสหรือความเป็นไปได้ในการ ขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์น้อยมาก ซึ่งการดำเนินการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของ นักวิชาการเกษตรต้องใช้ความพยายามอย่างสูงในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แม้จะมี ความเป็นไปได้เล็กน้อยต่อปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งด้านบริบทพื้นที่ และด้านความ เข้าใจของเกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่

“...การได้พูดคุยกับเกษตรกรและผู้บริโภคเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ชาวบ้านและเกษตรกรมีความเข้าใจเกษตรอินทรีย์มากขึ้น แต่บางคนก็ยัง ไม่เข้าใจ...” (Agricultural academics in Lumphoon Province, 2018)

“...เกษตรกรต้องการให้มีคนมารับซื้อถึงที่สวนหรือที่บ้านไม่ต้องการ ออกไปจำหน่ายเอง มองว่าเป็นเรื่องยากและไม่รู้ว่าจะไปขายที่ไหน อยากรับ สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่จะผลิตออกมา...” (Agricultural academics in Chiangmai Province, 2018)

2.3 ด้านการขาดศักยภาพของนักวิชาการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ – เป็น ปัจจัยภายในของนักวิชาการเกษตรที่ยังมีข้อจำกัดบางประการ ประกอบด้วย 1) ขาดองค์ความรู้การ ผลิตเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร 2) ขาดประสบการณ์ด้านการสื่อสารหรือการติดต่อประสานงาน 3) ขาดพื้นที่ทดลองหรือพื้นที่การสาธิตแปลงเกษตรอินทรีย์ 4) ขาดการจัดการด้านตลาดเกษตร

อินทรีย์ 5) ขาดทักษะการไถ่มน้ำวเกษตรกร และ 6) ขาดประสบการณ์การทำงานเชิงพื้นที่ด้านเกษตรอินทรีย์

“...ศักยภาพในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มีน้อย เนื่องจากไม่เคยผ่านการอบรมด้านนี้อย่างจริงจัง และมีความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์เป็นอย่างมาก...” (Agricultural academics in Chiangmai and Lumphoon Province, 2018)

“...ด้านการประสานงาน และการให้บริการวิชาการด้านการสื่อสารเกษตรอินทรีย์ยังมีไม่มากนัก และการพูดคุยกับเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการใช้ภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างกันด้วย...” (Agricultural academics in Chiangmai Province, 2018)

3. แนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน (โดยเป็นข้อเสนอที่เกิดจากการระดมความคิดเห็น การสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญและสังเคราะห์เป็นข้อเสนอภาพรวมของพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน) ได้แก่

3.1 การสนับสนุนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมหรือองค์ความรู้ใหม่ด้านเกษตรอินทรีย์ที่สามารถนำมาใช้ได้จริงในพื้นที่

3.2 การพัฒนาความรู้ตามบริบทความสนใจเกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่

3.3 การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายนักวิชาการเกษตรท้องถิ่นทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาคเหนือตอนบน

3.4 การพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรท้องถิ่นต้องมีแผนการพัฒนาหรือระเบียบทางราชการที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

3.5 การยกระดับกองส่งเสริมการเกษตรขององค์กรปกครองท้องถิ่นในทุกตำบล

3.6 การให้ความสำคัญกับตำแหน่งนักวิชาการเกษตรและการเพิ่มอัตรากำลังคนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

3.7 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตำแหน่งนักวิชาการเกษตรท้องถิ่นของอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3.8 การปรับโครงสร้างหรือระเบียบข้อกฎหมายการย้ายตำแหน่งนักวิชาการเกษตรท้องถิ่นให้สามารถย้ายไปสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.9 การบูรณาการขับเคลื่อนงานด้านเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ท้องถิ่นระหว่างนักวิชาการเกษตรท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรระดับอำเภอ

3.10 การให้ความสำคัญต่อการผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อย่างจริงจัง

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้างต้นทำให้สามารถสังเคราะห์การพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อการอภิปรายผลที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตร ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ส่งผลต่อศักยภาพนักวิชาการเกษตรในการขับเคลื่อนงานด้านเกษตรอินทรีย์ – การพัฒนาด้านวิชาการนักวิชาการเกษตรถือมีการรับรู้ เรียนรู้ และแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน การเรียนรู้ผ่านเกษตรกรในพื้นที่ที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ หรือสื่อต่าง ๆ แต่กระบวนการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้น ๆ ต่อความสนใจและความใส่ใจในประเด็นด้านเกษตรอินทรีย์ รวมถึงบริบทพื้นที่ที่มีการทำเกษตรอินทรีย์และการให้ความสำคัญของผู้บริหารท้องถิ่น โดยสอดคล้องต่อประเภทของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อมุ่งเพิ่มประสบการณ์และการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร 2) การพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อมุ่งการปรับปรุงพฤติกรรมบุคลากร 3) การพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อมุ่งพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Phuivitayaphan, 2018) อย่างไรก็ตามแม้ว่านักวิชาการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์หรือเทคนิคในการผลิตเกษตรอินทรีย์ แต่กลับไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น การส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ การรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ การพัฒนาตลาดเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาแผนงานด้านเกษตรอินทรีย์ หรือการดำเนินงานบูรณาการร่วมกับหน่วยอื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้การขาดประสบการณ์ของนักวิชาการเกษตรในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ทำให้การถ่ายทอดและการปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมชนเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงเกษตรกร การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมในการหนุนเสริมเกษตรกรที่สนใจในพื้นที่ รวมถึงการขาดที่พึ่งทางวิชาการที่เกษตรกรต้องการได้รับคำปรึกษา หรือคำแนะนำจากนักวิชาการเกษตรท้องถิ่น และการสร้างความเชื่อมั่นต่อการหนุนเสริมในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรและการบริโภคของประชาชนในพื้นที่

ขณะเดียวกันการมีเครือข่ายที่เป็นพื้นที่ของการเรียนรู้ให้กับนักวิชาการเกษตรเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตร ทั้งเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ และการแลกเปลี่ยนรู้ด้านการปฏิบัติการ โดยเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาจจะอยู่ในรูปแบบของทางการหรือไม่เป็นทางการ หรืออาจจะเป็นเครือข่ายตามตำแหน่งนักวิชาการเกษตร หรือเป็นเครือข่ายตามประเด็นหรือพื้นที่ โดยมีความสอดคล้องกับการวิจัย Tooksoon, & Opatpatanakit (2016) ที่มองว่าศักยภาพของเจ้าหน้าที่เกษตรมีความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ แต่ปัญหาขาดการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับเกษตรกรและกลุ่มเครือข่ายที่ทำให้เกิดช่องว่างปัญหาของเกษตรกรหรือนักวิชาการเกษตรเองมักจะมีข้อจำกัดไม่ว่าจะเป็น การขาดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขาดการวางแผนการผลิต โดยศักยภาพของนักวิชาการเกษตรหากมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันก็สามารถถูกนำมาใช้เพื่อการวางแผนให้เหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งนี้ที่ผ่านมามีการรวมกลุ่มเครือข่ายของนักวิชาการเกษตรเป็นเพียงการติดต่อสื่อสารประเด็นทั่วไปเท่านั้น ทำให้นักวิชาการเกษตรขาดโอกาสในการเรียนรู้ที่เป็นการปฏิบัติหรือการดำเนินงานที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่เกษตรอินทรีย์ของท้องถิ่นที่ ที่สำคัญตำแหน่งนักวิชาการเกษตรมีจำนวนไม่มากทำให้การ

ต่อรองในการดำเนินงานหรือการขับเคลื่อนที่เชิงนโยบาย หรือแผนการพัฒนาเกษตรในพื้นที่ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัดไม่มีพลังในการสะท้อนจากปัญหาและความต้องการ หรือไม่สามารถแสดงออกถึงความเป็นนักวิชาการเกษตร หรือข้อเสนอแนะทางกระบวนการทางนโยบายในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ

2. ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์-การพัฒนาศักยภาพด้านเกษตรอินทรีย์มีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่ถือเป็นเรื่องของส่วนบุคคลที่มีความคิดความรู้สึกรู้สีกต่อการผลิตและการบริโภคเกษตรอินทรีย์ โดยมีความสอดคล้องกับองค์ความรู้และการรับรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของนักวิชาการเกษตรแตกต่างกันโดยเฉพาะปัจจัยภายในตัวเองของนักวิชาการเกษตรไม่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิบัติการได้อย่างจริงจัง แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) ผู้เข้ารับการพัฒนาจำนวนหนึ่งไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการพัฒนา แต่เข้ารับการพัฒนาเพราะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา 2) ผู้เข้ารับการพัฒนาบางคนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการพัฒนาศักยภาพ อีกทั้งคิดว่าเป็นการเสียเวลาเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์และก็มีหน้าที่การงานทำก็ไม่มีเวลาจำเป็นต้องเข้ารับการพัฒนา และ 3) บุคลากรบางคนมีประพฤติดำเนินการตามแนวทางเดิมที่เคยยึดถือปฏิบัติมาและไม่ยอมรับจนถึงขนาดต่อต้าน (Sangmanee, 2000) โดยมีหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายใน และภายนอกสำคัญ ได้แก่ 2.1) ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพ คือ การที่นักวิชาการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรอินทรีย์ แต่ขาดความมั่นใจในการดำเนินงานในพื้นที่ของกับกลุ่มเกษตรกร หรือการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชา การไม่คุ้นเคยกับบริบทพื้นที่ของชุมชน วัฒนธรรม ภาษา และวิถีการดำรงชีวิตด้านการเกษตร โดยปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาศักยภาพ และการขับเคลื่อนการสนับสนุนด้านเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ 2.2) ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพ คือ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านเกษตรอินทรีย์ของนักวิชาการเกษตร เพราะการพัฒนาเกษตรอินทรีย์เป็นไปตามปัจจัยภายนอกค่อนข้างสูงไม่ว่าจะเป็นความต้องการของเกษตรกร ความเหมาะสมพื้นที่ในการทำเกษตรอินทรีย์ ความเข้าใจและการผลักดันของผู้นำท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไม่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ หรืองบประมาณในการอุดหนุน และยังถูกมองว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญน้อยที่สุดในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับ Kawichai & Kaewthip (2017) ที่กล่าวถึงการให้ความสำคัญทางนโยบายเกษตรอินทรีย์ท้องถิ่นและการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินนโยบายเกษตรอินทรีย์ที่เหมาะสมในอนาคต ได้แก่ ควรให้ความสำคัญและความจริงจังกับนโยบายเกษตรอินทรีย์ ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่อนโยบายอย่างเป็นระบบ ไม่ควรกำหนดนโยบายอื่นที่ขัดแย้งกับนโยบายการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและควรผลักดันให้เกษตรอินทรีย์บรรจุไว้ในแผนพัฒนา

3. การสร้างและการผลักดันนโยบายการพัฒนา ศักยภาพนักวิชาการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ คือ นอกจากความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ถ้า อปท. ต้องการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อย่างจริงจังจำเป็นต้องมีนักวิชาการเกษตรในการดำเนินงานและปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ซึ่งการที่จะให้นักวิชาการเกษตรมีความรู้ความ

เข้าใจในการพัฒนาและประสบการณ์ในการปฏิบัติด้านเกษตรอินทรีย์จำเป็นต้องได้รับโอกาสจากผู้บริหาร อปท. ที่ต้องให้การสนับสนุนนักวิชาการเกษตรสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง เช่น การศึกษาต่อในสาขาด้านเกษตรอินทรีย์ การเข้าร่วมอบรมด้านเกษตรอินทรีย์ การศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ที่สำคัญควรต้องเชื่อมโยงการพัฒนาศักยภาพ หรือการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านเกษตรอินทรีย์ไปสู่สายงานหรือตำแหน่งอื่น ๆ ของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น งานด้านสาธารณสุขตำบลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหารปลอดภัย หรือการลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ชุมชน หรือสายการศึกษาในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการหลักสูตรด้านการเกษตรอินทรีย์กับเด็กนักเรียนหรือผู้ที่สนใจ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายด้านเกษตรอินทรีย์เกิดความสอดคล้องกัน โดยมีความสอดคล้องจากการสะท้อนปัญหาดังกล่าว จาก Yossuk, Kawichai, & Mingchai (2014) ที่ให้ทัศนะด้านผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานของผู้เข้ารับการพัฒนา ศักยภาพบุคคลนักบริหารบางคนมีทัศนคติที่แคบ ไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรจึงไม่ให้การสนับสนุนบางคนก็สำคัญผิดว่าการพัฒนาบุคลากรแก้ไขปัญหาก็ได้ขับเคลื่อนเมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาได้รวดเร็วทันใจตามที่ต้องการก็ต่อต้าน ประการสุดท้ายนักบริหารบางคนคิดว่ามีความรู้ความสามารถมากกว่าเจ้าหน้าที่ที่จัดการพัฒนาบุคลากรจึงเป็นผู้สั่งการและดำเนินการต่าง ๆ จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อองค์กรได้ อย่างไรก็ตาม อปท. ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมีค้อยข้างน้อยในการสนับสนุนจากนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น หรือการสนับสนุนให้โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรในการขับเคลื่อนด้านเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายต่อโอกาสของเกษตรกรประชาชนในพื้นที่ในการได้รับและสนับสนุนการพัฒนาระบบการเกษตรที่เอื้อต่อความต้องการของตลาด การบริโภค หรือผลกระทบทางบวกทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาวะของคนในพื้นที่ และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าการเกษตรของชุมชน นั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองท้องถิ่น ควรมีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ให้สามารถกำหนดเป็นแผนการดำเนินงาน และแผนงบประมาณเพื่อหนุนเสริมการขับเคลื่อนงานและการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตร รวมถึงเป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่ อปท. และเกษตรกรหรือผู้ที่มีความสนใจในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์
2. องค์กรปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร และการประสานงานเป็นภาคีเครือข่ายนักวิชาการเกษตรในพื้นที่ระดับจังหวัด และระดับภาคเหนือ
3. องค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานด้านเกษตรอื่นๆในพื้นที่ ควรสร้างการบูรณาการในการขับเคลื่อนแผนการดำเนินงาน หรือการพัฒนาขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ 2 จังหวัด (จังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน) ควรมีการกำหนดพื้นที่ของการเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังพื้นที่อื่น ๆ ให้มีความกว้างขวาง เช่น พื้นที่ภาคเหนือตอนบน หรือพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านภูมิภาค เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่เล็งเห็นความสำคัญของการวิจัย และอนุมัติทุนสนับสนุนการทำวิจัยประจำปี พ.ศ. 2561

References

- Agricultural Academics in Chiangmai Province. (2018, October 29). Interview by **P. Kawiciai** [Tape recording]. Maejo University, Chiangmai: School of Administrative Studies.
- Agricultural Academics in Chiangmai and Lumphoon Province. (2018, December 12). Interview by **P. Yossuk** [Tape recording]. Maejo University, Chiangmai: School of Administrative Studies.
- Agricultural Academics in Lumphoon Province. (2018, November 9). Interview by **P. Kawiciai** [Tape recording]. Maejo University, Chiangmai: School of Administrative Studies.
- Agricultural Academics in Chiangmai Province. (2018, October 11). Interview by **P. Kawiciai** [Tape recording]. Maejo University, Chiangmai: School of Administrative Studies.
- Chantavanich, S. (2013). **ngānwīchāi choēng khunnaphāp** [Qualitative Research]. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Director of Chiang Mai Provincial Office for Local Administration. (2016). **rāi chū' nakwichākān kasēt** [Agricultural Administration Officer Lists]. Chiang Mai: Bureau of Local Personnel System Development.
- Kawichai, P. & Kaewthip, S. (2017). **pāchāi thī' song phon tō' kānphatthana' nayōbāi kasēt 'insī khōng 'ongkōn pokkhōng thōngthin: kōranī suksā 'ongkān bōrīhānsūan tambon mae' thā' 'amphoe' Mae' Ōn lāe thēsabān tambon luang nua 'amphoe' Ō' Saket chāngwat Chīang Mai** [Factors Affecting Development of Organic Agriculture Policy of Local Administrative Organization: Case Studies of Mae Tha Tambon Administrative Organization, Mae On District, and Luang Nuea Tambon Municipality, Doi Saket District, Chiang Mai Province]. **Journal of Community Development and Life Quality**. 5(1), 179-191.
- National Organic Agriculture Development Board. (2017). **yutthasāt kānphatthana' kasēt 'insī hāēng chāt Phō, So, 2560-2564** [The second issues of national organic strategic plan from 2017-2021]. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.

- Office of the Decentralization to the Local Government Organization Committee.
(2004). **phæn patibatkān khantōn kārōk ra čhā ya'am nā čhō hai kae**
'ongkōn pokkhrōng sūan thōngthīn [The Determining Plans and Process of
Decentralization]. Bangkok: The Prime Minister's Office.
- Pongta, W. (2009). **khwāmkhithen khōng čhaonāthī songsoēm kān kasēt tō kān**
thāi 'ōn phārakit hai kae 'ongkōn pokkhrōng sūan thōngthīn nai čhangwat
hīang Mai [Extension officers' opinions on transferring task to local
government organization in Chiang Mai Province]. Master's thesis. Chiang Mai
University.
- Phuvitayaphan, U. (2018). **kānčhat tham phæn phatthana bukhalakōn rai**
bukkhon [Individual development plan]. 3rd. Bangkok: HR Center.
- Sangmanee, V. (2000). **kānbōrihān ngān bukkhon** [Personnel Management]. 2nd.
Bangkok: King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.
- Tooksoon, C. & Opatpatanakit, A. (2016). **kān wikhro sakkayaphāp khōng čhaonāthī**
kasēt khōng 'ongkōn pokkhrōng sūan thōngthīn læ klum kasētrakōn phū plūk
khāo phūā kānwāngphāen phatthana thī mōsom [Potential Analysis of
Agricultural Officers of Local Administrative Organizations and Rice Farmer
Groups for Suitable Development Plan]. **Journal of Community**
Development and Life Quality. 4(2), 200-211.
- Yossuk, P. & Kawichai, P. (2017). **panhā læ nēōthāng kækhai thī mōsom kānnam**
nayōbāi kasēt 'insī sū kān patibat nai prathēt [Thai Problems and Appropriate
Approaches to Implementing Organic Agriculture Policy in Thailand]. **Journal**
of Community Development and Life Quality. 5(1), 142-154.
- Yossuk, P., Kawichai, P., & Mingchai, J. (2014). **kasēt 'insī Thai: kānpramōenphon kān**
pai sū kān patibat nai phūnthī khōng kasētrakōn [Thai Organic Agriculture:
Evaluation of Policy Implementation on the Local Farmers]. In **kān prachum**
wichākān kānphatthana chonnabot thī yangyūm [Rethink: Social
Development for Sustainability in ASEAN Community]. (PP.364-372). Division of
research Khonkean University: Khonkean University.